

لزوم نگرش و مطالعه ویژه به مسجد جامع گز

محمد جواد غریب جزی^{۱*}، محمد حاج اسفندیاری^۲

۱- دانشجویی کارشناسی معماری، دانشکده فنی شهید بهشتی Gharibjazi.۹۴@gmail.com

۲- کارشناس ارشد مهندسی معماری، مدرس دانشکده فنی شهید بهشتی master.arc.esf@gmail.com

چکیده

مسجد یکی از شاخص ترین بنا های معماری اسلامی است . به همین دلیل در معماری گذشته جایگاه ویژه دارد . مسجد جامع گز به دلیل گذر از ادوار تاریخ معماری گذشته همچون دوره آل بویه ، سلجوقی ، صفوی و الحاق بخش های مختلف در هر دوره تبدیل به موزه ای از زمان گردیده است که این خود اهمیت نگرش به مسجد را در سطح مساجدی چون مسجد جامع اصفهان و مسجد جامع نائین نشان می دهد.

مناره معروف مسجد و ریزش بخشی از فضای جلوی ورودی اصلی مسجد که به هنگام خاکبرداری و محوطه سازی جلوی مسجد صورت گرفت ، به نظر به دلیل راهروی قدیمی زیر مسجد بوده لزوم مطالعاتی جامع را در مورد این بنا مشخص می کند . در این مقاله سعی بر این شده تا مباحثی همچون وارد شدن عناصر مختلف در ادوار متفاوت از منابع مختلف به دست آید و لزوم بررسی و ارائه برنامه ای جامع جهت تثبیت جایگاه مسجد و واکاوی بیشتر در این زمینه استنباط می گردد.

واژه های کلیدی: دوره آل بویه، سلجوقی، مناره مسجد گز، مسجد چهار ایوانی، معماری اسلامی، مناره سلجوقی.

۱- مقدمه

از نمونه ی مکان های مشخص که دلیل بر شهر بودن یک منطقه بوده در گذشته، مساجد جامع، بازار ها و حمام های عمومی بوده است. مساجد در تاریخ معماری اسلامی به دلیل بهره مندی از مشخصه های ویژه همچون مطرح بودن به عنوان مهمترین رکن مذهبی جامعه مسلمان و نقطه کانونی گسترش شهرها و روستاها، همواره تاثیرات شگرفی بر مشخصات سبک شناختی، معماری، شکل گیری و چگونگی و نحوه گسترش مجموعه های شهری و معماری داشته است؛ از این رو، ویژگیهای اساسی معماری و شاخص ترین آثار هر عصر عمدتاً در این بناها ظهور و بروز می یافته است. یکی از اقدامات اولیه جهت روشن شدن موارد ذکر شده، شناخت صحیح تاریخ معماری و سبک شناختی این بناها است. شهر گز واقع در کیلومتر ده، جاده اصفهان - شاهین شهر در ضلع شرقی اتوبان اصفهان - تهران واقع شده است. مسجد جامع و مناره گز نیز واقع در مرکز شهر می باشد .